

Minder gemotiveerde leerling blijft probleem Spreekvaardigheid bloeit in taaltuinen

Bij de vmbo-afdeling van het Wellantcollege in Amersfoort werken de leerlingen vier ochtenden per week aan opdrachten Engels. Ze werken zelfstandig met behulp van de computer. De toepassing van het webquest-concept vormt de aanleiding. Ze lijken gemotiveerd, maar ook nu blijft het lastig de minder gemotiveerde leerlingen te boeien.

De Engelse vlag verfraait de muur. Enkele pilaren zijn opgetuigd met afbeeldingen van toeristische trekpleisters en de dienstregeling van de Londense metro. De docent wijst de binnenkomende leerlingen op de huisregels: "Take your jackets off, please." De sfeer en het decor duiden op een lekker uurtje Engels. Er bestaan echter verschillen tussen de traditionele aanpak en de werkwijze van de vmbo-locatie van het Wellantcollege in Amersfoort. De leerlingen bevinden zich niet in een klaslokaal met in rijen opgestelde stoelen en tafels maar in de taaltuinen. In deze grote ruimte leren leerlingen in tweetalen met behulp van de computer Engels. In twaalf weken richten ze zich daarbij vier dagen per week anderhalf uur op de basiskennis.

Taaltuinen

Leerlingen werken zelfstandig aan webquests, on-line activiteiten waarbij leerlingen informatie op internet zoeken. Ze surfen niet vrijblijvend, maar maken gestructureerde opdrachten. Leerlingen en docenten communiceren in het Engels. Daan, een leerling uit het tweede leerjaar, vertelt dat hij bij deze webquest de opdracht kreeg een presentatie te maken. Hij koos voor Wales. Met zijn buurman zoekt hij naar informatie over de geschiedenis, cultuur en het toerisme. Lisa, Melissa en Stephan verzorgen ook een presentatie, maar kozen voor de Engelse keuken. Ze bewandelen verschillende wegen om uiteindelijk hetzelfde doel te bereiken, een presentatie. Ze moeten aan dezelfde eisen voldoen, maar werken in een verschillend tempo. Na afsluiting van alle webquests werken de leerlingen aan zelfgekozen opdrachten om hun kennis op niveau te houden en later aan het examen deel te nemen. De keuze voor webquests voor Engels en Duits vloeit volgens adjunct-directeur Jan Groenhof voort uit de didactische aanpak van het Wellantcollege, het Natuurlijk Leren. Leerlingen voeren daarbij herkenbare en realistische opdrachten uit. Ze kiezen zelf wat ze willen leren en werken veel samen. Hun dagprogramma wijkt af van dat van andere vmbo-leerlingen. Ze beginnen hun schooldag met hun stamgroep. →

Talenonderwijs profiteert van webquests

Bas Trimbos, medewerker van de Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO) uit Enschede, begeleidt de vmbo-afdeling van het Wellantcollege in Amersfoort bij de toepassing van webquests. Er werken ongeveer vijftien scholen in het voortgezet onderwijs met dit concept. Hij noemt enkele verschillen tussen meer traditionele lesmethodes en webquests. Als eerste noemt hij het tijdschema. In twaalf weken krijgen leerlingen uit de eerste twee jaar van de onderbouw een intensief basisprogramma van 144 klokuren: "Dit is noodzakelijk om een taal als communicatiemiddel te gebruiken." Daarna volgt een onderhoudsprogramma afgestemd op de andere vakken in de opleiding. Bij de andere deelnemers bepaalt de school dit, bij het Wellantcollege kiezen de leerlingen de thema's. Hun docenten ontwikkelen, begeleid door SLO, de leerzame activiteiten. Als een ander kenmerk noemt hij de digitale werkwijze. Leerlingen gebruiken geen schriftelijk lesmateriaal, maar de computer. Bij ander op internet gebaseerd lesmateriaal staat het leren centraal, bij webquests een eindproduct.

Docenten kunnen de teksten, oefeningen en het luister- en videomateriaal aan de actualiteit aanpassen. Ook de opbouw van de lessen verschilt. Bij de meeste lesmethodes staan de verschillende oefeningen en teksten op zichzelf. Met Webquest werken de leerlingen met diverse tussenstappen naar een zinvol eindproduct als presentatie of video. Bij Slash 21 in Lichtenvoorde kwam naar voren dat leerlingen gemotiveerder werkten. Uit een onderzoek van het Gronings Instituut voor Onderzoek van Onderwijs (GION) naar hun prestaties bleek dat ze gemiddeld gelijke of iets hogere resultaten behaalden. Alleen schrijfvaardigheid bleef iets achter, hiervoor zijn later extra webquests gemaakt. In zijn twaalfjarige loopbaan als docent bij een vmbo-opleiding paste Trimbos deze aanpak ook zelf toe. Hij constateerde dat leerlingen waarvan hij weinig verwachtte juist beter presteerden. Leerlingen zonder affiniteit met ICT vonden het minder leuk. Voor de docent betekent het gebruik van Webquest een grote verandering: "Voor je rust moet je frontaal lesgeven. De individuele begeleiding van leerlingen vreet tijd en energie." Hij benadrukt dat niet iedere opleiding zich leent voor taalonderwijs met deze methode. Scholen moeten over voldoende ICT-faciliteiten beschikken. Daarnaast moeten zowel docenten als leerlingen openstaan voor deze aanpak. Ook adviseert hij native speakers bij de lessen te betrekken: "Het komt gekunsteld over wanneer twee Nederlanders Engels met elkaar spreken."

Jan Groenhof: Webquest past bij het Natuurlijk Leren

Met hun leermeester bespreken ze het dagprogramma en werken volgens een rooster in de praktijkruimtes, taal-, leer- gebieden- en prestatietuinen aan opdrachten. In deze tuinen bevinden zich vakspecialisten, de werkmeesters en enkele hbo-studenten als begeleiders. Een dagmeester begeleidt hen op hun dagelijkse wandeling door de tuinen. De docent uit het verleden draagt daarbij afhankelijk van de groep en het tijdstip de pet van werk-, leer- of dagmeester.

Motivatie

Groenhof vindt het nog te vroeg hun taalprestaties te vergelijken met een andere aanpak. Wel leverde intensieve werkwijze bij andere vakken een iets hogere score op. Ook werkmeester Jelle de Vlaming waagt zich hier niet aan. Wel zegt hij dat deze aanpak een beter zicht geeft op de individuele prestaties: "In een klaslokaal slaapt de luie leerling achter de rug van iemand anders. Hier zien we dat meteen." Hij noemt het eveneens een voordeel dat de leerlingen de stof sneller doorwerken. Een wandelingetje door de tuinen geeft een indruk van de motivatie van de leerlingen. Hoewel het om beginners gaat, communiceren sommige leerlingen al in volledige Engelse zinnen. Ook Daan, Melissa, Stephan en Lisa werken gestaag door. Ze luisteren naar een tekst, bekijken een videofragment, maken aantekeningen en overleggen in het Engels. Hun concen-

'In een klaslokaal slaapt de luie leerling achter de rug van iemand anders. Hier zien we dat meteen.'

tratie en inzet duiden op plezier, hun woorden minder. Daan: "Hm, it's nice." Stephan glundert maar zegt: "Boring, liever werk ik in de prestatietuin aan een griezelverhaal." Lisa: "It's ok, but I don't

really like it." De Vlaming heeft vandaag als werkmeester een gemakkelijke taak tot ergens in een uithoek onder grote hilariteit een cap door de lucht vliegt. Met een dreigend stemgeluid laat hij horen

dat het overwicht van de traditionele docent ook bij een andere didactische aanpak nog van pas komt. Hij vertelt dat het een probleem blijft de minder geïnteresseerde leerling te boeien. Hij wijst naar een andere hoek waar enkele jongens veel plezier hebben, maar weinig doen. Hij kent hen als leerlingen die het liefst met hun handen werken: "Ze vinden het verschrikkelijk en noemen dit de Gad-vertuin. We zoeken nog naar manieren om hen meer te motiveren." □